

TRAJNICE SENČNIH KOTIČKOV

Še vedno marsikdaj slišimo, da v senci ne raste skoraj nič. Resnica pa je popolnoma drugačna. Namreč, da takim trditvam botruje skromno ali nikakršno poznavanje trajnic. Če v senco sadimo enoletnice, kot so begonije, tagetes in salvije, seveda ne moremo imeti uspeha. Če pa na senčne gredice sadimo izmed enoletnic vodenke, bo tudi tu ob natančni negi uspeh dober. Mnogo manj so seveda zahtevne mnoge trajnice, prilagojene na pogoje brez mnogo svetlobe ali celo brez direktne sončne svetlobe.

Trajnic za senčne koticke je mnogo. In med seboj se zelo razlikujejo. Nekatere imajo ogromne liste, druge pač miniaturne. Nekatere so precej višje od metra, druge so prave pritlikavke. Nekatere potrebujejo veliko vode, druge so skromne. Precej je tudi takšnih, ki se razraščajo s podzemnimi ali nadzemnimi pritlikami in so torej posebej primerne za pokrivanje tal pod drevjem in grmovnicami, kjer se bije boj za hrano in vodo z njihovimi plitkimi koreninami.

Velikolistna rodgersija ne potrebuje živobarvnega cvetja, da bi bila zanimiva.

Etažne primule bogato cvetijo v senci ali polysenci in v svežih bogatih tleh.

Kričeče barvitega cvetja v glavnem od trajnic za senco ne moremo pričakovati. Bolj stavimo na barvito listje in skromnejše cvetje. Le nekaj izjem pritegne pozornost tudi z zelo živimi barvami in masovnim cvetenjem. Listje senčnih trajnic je največkrat tisto, ki ustvarja estetske efekte s svojo strukturo, različnimi oblikami in različnimi velikostmi. Tudi barve listja so zelo različne in kontrasti barv nastajajo z druženjem različnih odtenkov zelene, sivo zelene, sive, kremasto rjave, karamelne, rdeče rjave, rumene in bele. Zelo atraktivne so seveda kombinacije barv na istih listih in tudi spreminjanje barv listja v rastni dobi od pomladi do jeseni. Večina trajnic za senco sicer ni zimzelena, se pa najdejo tudi takšne, ki tudi pozimi ohranijo svoje liste.

Senčni koticčki so v vrtovih in na javnih zelenih površinah dokaj pogosti. Najbolj zgrešeno je vreči puško v koruzo rekoč: saj tu itak nič ne raste. Smiselno je, kot tudi sicer pri vrtnih rastlinah velja, poiskati pravo rastlino za pravo mesto in ne poizkušati z glavo skozi zid.

Poiskati in spoznati je treba čim več rastlin, ki dobro uspevajo v senci in izmed njih izbrati tiste, ki nam ustrezajo. Dober izbor trajnic nam omogoča prefinjeno oblikovanje senčnih vrtnih koticčkov, tudi takšnih z nekaj cvetja v različnih mesecih, od januarja pa do decembra. Da prav ste prebrali, tudi pozimi cveti po nekaj. Če izberemo nekaj vrst in sort telohov, že imamo cvetje skozi večji del zime, razen ob najhujšem mrazu. In potem od pomladi do jeseni lahko stalno cveti po nekaj, barvito in strukturirano listje pa ustvarja stalno živahno sceno. Tudi razlike v višini posameznih trajnic so lahko tiste, ki vplivajo na živahnost dogajanja na senčni gredi. Če uporabimo še nekaj takšnih trajnic, ki

ohranijo liste tudi pozimi, bo tako imenovana mešana greda trajnic, tudi senčna, pestra in zanimiva stalno. Le znati moramo opazovati. Tisti, ki pričakuje na gredi le veliko maso kričečih oranžnih, rdečih ali rumenih barv, s takšno gredo gotovo ne bi bil zadovoljen. Ljubitelji trajnic so pač le tisti, ki znajo uživati v detajlih, v njihovi prefinjeni lepoti in v mnogih spremembah, ki se na vsaki gredi trajnic dogajajo. Kar je danes v cvetju, bo čez kak teden ali nekaj tednov že čisto drugačno. Tam, kjer je še danes le listje, bodo jutri morda že popki in malo kasneje cvetje. Le barvito listje je bolj ali manj stalnica v daljšem časovnem obdobju. Med poletjem in zimo pa je vsekakor bistvena razlika. Ob iglavcih, ki se v vrtu skoraj ne spreminjajo, pač potrebujemo tudi trajnice, ki nam dajo vedeti, da se letni časi spreminjajo. In to lahko dosežemo tudi na senčnih gredicah.

Tekst:

Jožica Golob-Klančič

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.